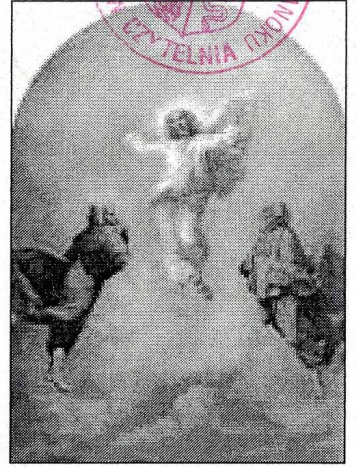
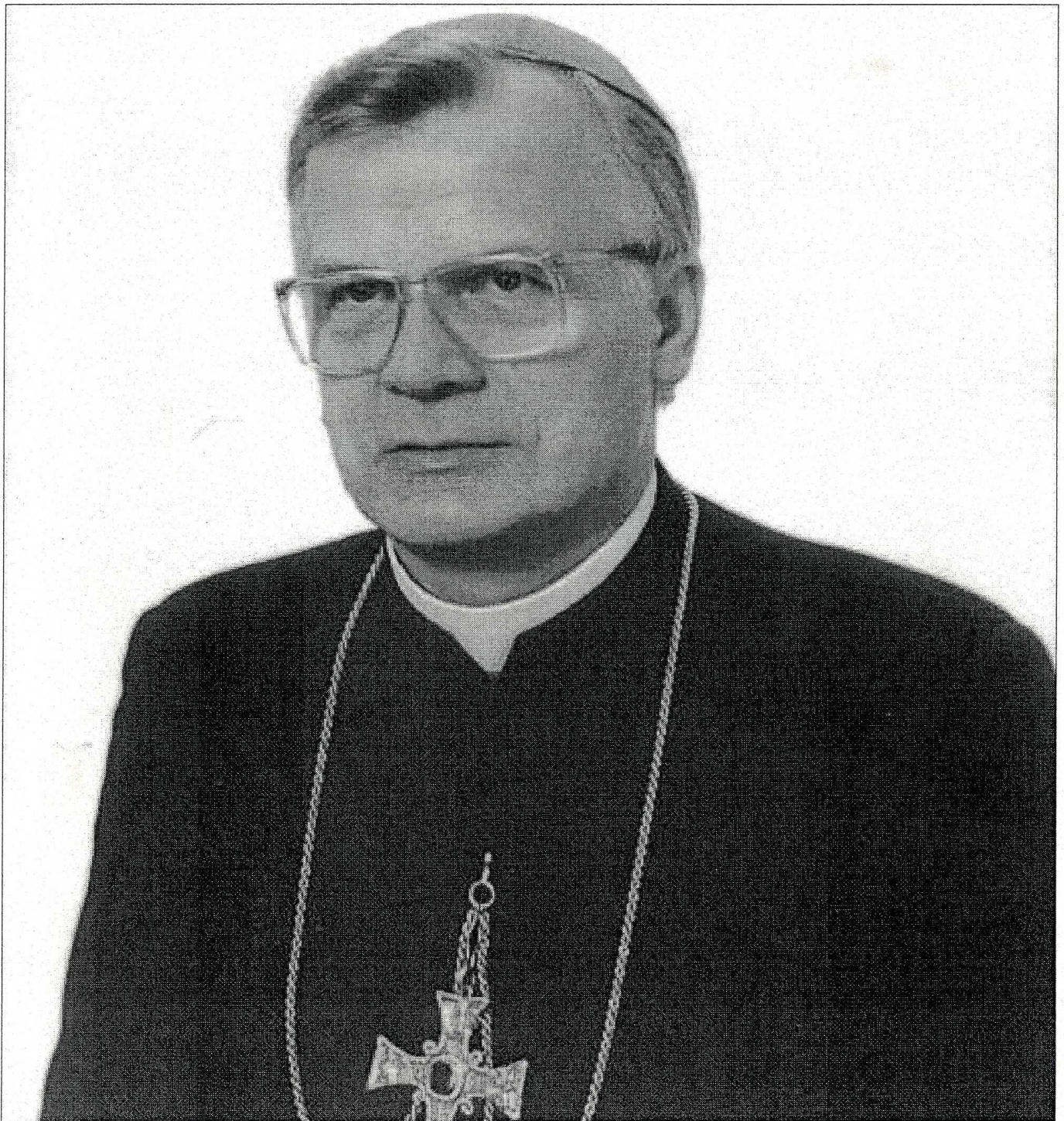

Góra Przemienienia

Tygodnik parafii Przemienienia Pańskiego w Sanoku

WYDANIE SPECJALNE

PASTERSKA POSŁUGA KSIĘDZA ARCYBISKUPA JÓZEFA MICHALIKA METROPOLITY PRZEMYSKIEGO W DEKANACIE SANOK I (19.02 – 09.06.2008)

Zwyczajem przyjętym w Kościele, co pięć lat, odbywa się wizytacja pasterska poszczególnych parafii diecezji. W tym roku, począwszy od 19 lutego, wizytację duszpasterską przeprowadził ks. abp Józef Michalik, Metropolita Przemyski. Nawiedził wszystkie parafie dekanatu w następującej kolejności, za co wyrażamy gorące podziękowania. Niech trud naszego Arcypasterza przyniesie błogosławione owoce. Wdzięczni Kapłani wraz ze swoimi Parafianami.

PISAROWCE¹

pw. Najświętszej Maryi Panny
Królowej Polski

Parafia erygowana w 1986 roku, wydzielona z parafii Dudyńce. Budowę nowego kościoła rozpoczęto w maju 1981 roku, chcąc zastąpić istniejącą prowizoryczną kaplicę. Autorem projektu był arch. Jan Rządca,

konstruktorem inż. Stanisław Janowski. Stan surowy kościoła wykonano w ciągu jednego roku. Poświęcenia dokonał biskup Ignacy Tokarczuk 9 maja 1982 roku.

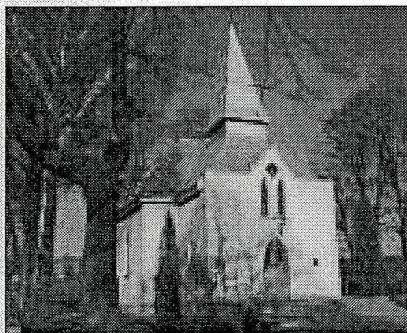
Proboszczem parafii od 5 sierpnia 2000 roku, jest ks. mgr Wiesław Buszta. W ramach pasterskiej wizytacji, ks. abp Józef Michalik nawie-

dził tę parafię w dniu 19 lutego 2008 roku.

NOWOSIELCE GNIEWOSZ

pw. Najświętszej Maryi Panny
Nieustającej Pomocy

Dokumenty wzmiankują miejscowość już w 1390 roku. W 1426 roku wioska została przeniesiona z prawa polskiego na prawo magdeburskie. Przez kilka wieków należała do parafii Zarszyn. Parafia erygowana została dopiero w 1948 roku przez wydzielenie

jej z parafii Zarszyn.

Parafia posiada kościół mурowany, który został poświęcony w 1933 roku przez ks. infułata Stefana Momińskiego. Wartość zabytkową posiadają dwa dzwony z 1674 roku.

Proboszczem parafii od 1 lipca 1984 roku jest ks. kan. Jan Gancarz, a w ramach wizytacji duszpasterskiej, parafię tę nawiedził ks. abp Józef Michalik w dniu 20 lutego 2008 roku.

PIELNIA

pw. Matki Bożej Wspomożenia
Wiernych

Parafia erygowana 17 czerwca 1975 roku. Do tego czasu należała do parafii Nowotaniec. Kościół mурowany, wybudowany został w 1806 roku z fundacji Truskolawskich jako cerkiew greckokatolicka. W 1947 roku po remoncie i zaadoptowaniu dla potrzeb

obrazku rzymskokatolickiego i powtórnie poświęcony pw. *Najświętszej Maryi Wspomożenia Wiernych*. W ostatnich kilku latach został gruntownie wyremontowany.

Proboszczem parafii od 26 sierpnia 2007 roku, jest ks. mgr Roman Froń, który w dniu 26 lutego 2008 roku przyjmował ks. arcybiskupa Józefa Michalika w ramach pasterskiej wizytacji.

TREPCZA

pw. Wniebowzięcia Najświętszej
Maryi Panny

„Wioska wzmiankowana w 1339 roku jako „Trepocz” była założona na prawie ruskim i należała do dóbr królewskich. Co najmniej od XVI do XVIII wieku istniał w Trepczy kościół łaciński obsługiwany przez prepozytów szpitalnych z Sanoka. Po II wojnie światowej część mieszkańców wysiedlono. Parafię rzymskokatolicką erygowano w 1973 roku. Wydzielono ją

z parafii Sanok-Fara”. Przez wiele lat potrzebom duszpasterskim służył kościół murowany, wybudowany w roku 1807. Obecnie parafia ma nowy kościół wybudowany staraniem parafian wraz ze swoim ówczesnym duszpasterzem **ks. Stanisławem Kotem**. Świątynia została zaprojektowana przez inż. **Janusza Hanusa** z Krosna.

Od 1973 roku do parafii należy wioska **Miedzybródź**. Jest tam świątynia pw. *Trójcy Świętej*. Wioska znana była już w XV wieku. Na początku XVI wieku istniała w Międzybrodziu cerkiew parafialna. W 1901 roku **Aleksy Wajcovicz**, który za udział w po-

wstaniu styczniowym był zesłany na Sybir, ufundował cerkiew.

Obowiązki duszpasterza od 27 czerwca 2005 roku, pełni **ks. mgr Piotr Rymarowicz**. **Ks. abp Józef Michalik** odwiedził tę parafię 27 lutego 2008 roku.

BUKOWSKO

pw. Podwyższenia Krzyża Świętego

Parafia erygowana około roku 1361. W tym roku istniał już kościół w Bukowsku mający swego duszpasterza. Od ok. 1468 roku Bukowsko należało do parafii rzymskokatolickiej w Nowotańcu, który w 1444 roku otrzymał prawa miejskie. W XVI wieku po-

jawiły się w Bukowsku wpływy protestantyzmu w wydaniu ariańskim. Klęską dla Bukowska był najazd Tatarów, którzy 15 czerwca 1624 roku spalili całą wieś zabierając jej mieszkańców w jasyr. Przez kilkadziesiąt lat w Bukowsku nie było kościoła. Dopiero w 1710 roku staraniem **Stanisława Stadnickiego**, wojewody wołyń-

skiego i hrabiego **Józefa Ossolińskiego**, został wybudowany kościół pw. *Krzyża Świętego*. Kościół ten został konsekrowany w 1755 roku. W 1748 roku została reaktywowana samodzielna parafia w Bukowsku. W tym samym czasie miejscowość otrzymała prawa miejskie. Zostały one utracone po II wojnie światowej. W latach 1945 – 1946 Bukowsko zostało doszczętnie spalone przez UPA. Z pożogi ocalał murowany kościół parafialny wybudowany w latach 1881-1886. Konsekrował go dnia 1 czerwca 1897 roku **ks. bp Jakub Glazer**.

Do parafii w Bukowsku od 1946 roku, należy wioska **Wolica**. Położona jest w dolinie Sanoczka, a pierwsze wzmianki o tej miejscowości sięgają XII lub XIII wieku. Obecna nazwa wioski pochodzi od nazwiska duszpasterza o. Stefana Wolickiego, sprawującego tu funkcje kapłańskie, który w roku 1572 przeniósł cerkiew z górnej części wsi zwanej „Wilci” do centrum. Przed II wojną światową w Wolicy 4/5 mieszkańców stanowili grekokatolicy².

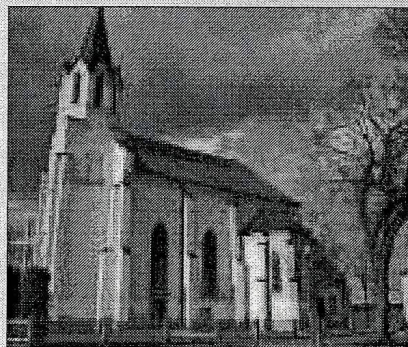
Dzisiaj znajduje się tam cerkiew pw. *Świętych Piotra i Pawła*. Świątynia zbudowana z kamienia w 1826 roku. Remontowano ją w latach 1907 i 1933. po wysiedleniu ludności łemkowskiej. Obecnie pięknie odnowiona.

Parafię tę w ramach pasterskiej wizytacji odwiedził **ks. abp Józef Michalik** w dniu 6 kwietnia 2008 roku. Proboszczem parafii od 1 lipca 1989 roku jest **ks. kan. Stanisław Kudła**,

a wikariuszem od 27 czerwca 2005 roku, **ks. mgr Jacek Magoń**.

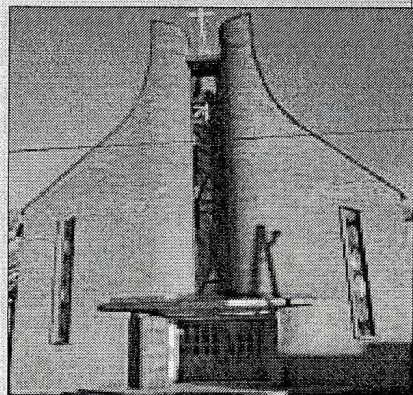
DUDYŃCE

pw. Wszystkich Świętych

Miejscowość istniała już z pewnością w XIV wieku. Jest wzmiankowana w roku 1374. Należała do parafii Niebieszczany. Początkowo w Dudyncach istniała kaplica, która w XVI wieku została zajęta przez błędnowierców, którzy zniszczyli jej wyposażenie. Dodatkowych zniszczeń dokonali Tatarzy w 1624 roku. Świątynia została odbudowana w 1677 roku przez **Wojciecha i Tomasza Leszczyńskich**. **Biskup przemyski Krzysztof Jan Szembek** erygował parafię w latach 1721-1723 przy drewnianym kościele wybudowanym w 1675 roku. Konsekrowano go w 1755 roku pw. **Wszystkich Świętych**. Świątynia ta uległa całkowitemu zniszczeniu w 1865 roku.

Obecny kościół parafialny został wybudowany w latach 1871 – 1876. Fundatorką świątyni była **Leopoldyna Horodyńska**. Nowy kościół został poświęcony w 1877 pw. *Wszystkich Świętych*. Konsekracji dokonał **bp Ignacy Łobos** w 1882 roku. Walki fron-

towe, które miały miejsce w okolicach Sanoka w 1944 roku spowodowały zniszczenie wsi i kościoła, który w okresie powojennym został odbudowany.

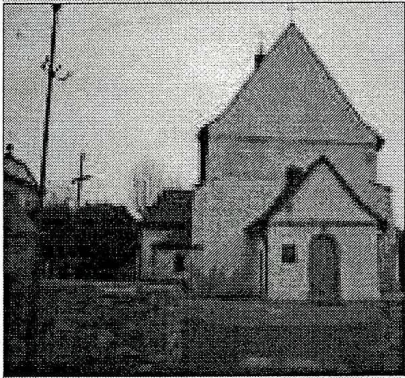
Do parafii Dudynce należy kościół dojazdowy w **Markowcach**. Jest to

świątynia pw. *Najświętszej Maryi Panny Matki Kościoła*. **Ks. bp Ignacy Tokarczuk** w dniu 22 lutego 1991 roku wydał pozwolenie na budowę nowej świątyni. 26 maja 1991 roku poświęcono plac i rozpoczęto budowę, która trwała 2 lata. Autorem projektu był **inż. Janusz Hanus** z Krośna. W niedzielę Zesłania Ducha Świętego, 30 maja 1993 roku, **ks. bp Stefan Moskwa** dokonał uroczystego poświęcenia nowej świątyni.

Obowiązki pasterza parafii od 5 sierpnia 2000 roku pełni **ks. mgr Bogdan Nitka**, wicedziekan. **Ks. abp Józef Michalik** odwiedził tę parafię w dniu 9 kwietnia 2008 roku.

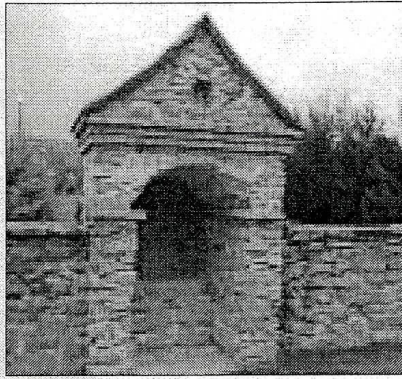
MRZYGLÓD³ pw. *Rozesłania Apostołów*

Obecna nazwa miejscowości zastąpiła pierwotną, która brzmiała „Tyrawa”. Jeszcze przed 1431 rokiem, król **Władysław Jagiello** nadał królewskiej wsi Tyrawa magdeburskie prawa miej-

skie, stąd miejscowość przyjęła nazwę Tyrawa Królewska. Klęski żywiołowe, najazdy Tatarów i wojsk Rakoczego przyczyniły się do upadku miasta. Stąd też w XVIII wieku pojawiła się obecna nazwa miejscowości „Mrzyglód”, która po pierwszej wojnie światowej utraciła prawa miejskie.

Parafia prawdopodobnie erygowana została po 1410 roku, być może jako wotum dziękczynne za zwycięstwo pod Grunwaldem. W tym samym czasie, przed 1424 rokiem, wybudowano i konsekrowano kościół parafialny. Był on wielokrotnie przebudowywany. Odnowiono go w latach 1934 i 1963 oraz 1995-2007. W tym ostatnim okresie remonty prowadzono z pomocą Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Przemyślu. Przy kościele zachowała się dzwonnica bramna z 1836 roku. W tym samym czasie zbudowano murowane ogrodzenie cmen-

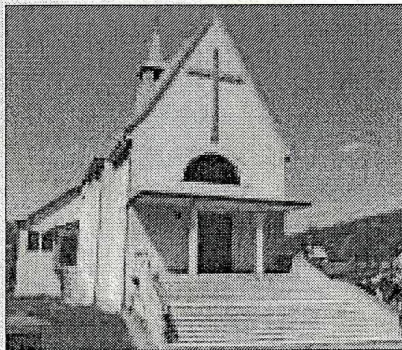

tarza kościelnego z bramą do plebanii oraz czterema kapliczkami. Z dawnej gotyckiej architektury zachowały się szkarpy i jedno okno, dziś zamurowane. Pod kościołem znajdują się niedostępne krypty grobowe.

Kościół dojazdowe:

DĘBNA pw. *Miłosierdzia Bożego*

Zasadniczym powodem rozpoczęcia budowy tej świątyni była znaczna odległość od kościoła parafialnego w Mrzyglodzie. „Za początek budowy nowej świątyni należy przyjąć dzień 20 maja 1984 roku. W tym to dniu po południu wicedziekan sanocki **Antoni Szypuła** proboszcz z Sanoka – Dąbrówki poświęcił teren pod budowę kościoła. Na placu budowy odprawił Mszę św., wygłosił kazanie okolicznościowe, poświęcił krzyż, plac, narzędzia pracy i materiał budowlany. Pogoda była piękna. Cała okolica tonęła w majowej zieleni. Na placu zgromadziła się cała wioska. Wszyscy ogarnięci myślą o budowie kościoła. Po tak uroczystym przygotowaniu efekt był widoczny. Już w rok po poświęceniu placu na wiosnę 1985 roku dolny kościół był wybudowany i odprawiane Msze św. Plany świątyni o wymiarach 22 m x 12 m sporządził **inż. Ludwik Grzybowski**. Realizację projektu rozpoczęto w czerwcu 1984 roku. Dzięki staraniom **ks. Józefa Ko-**

ścielnego i pracy **Komitetu Budowy Kościoła** świątynię wznoszono zasadniczo systemem gospodarczym, pod kierownictwem **inż. Ludwika Grzybowskiego** oraz **Aleksandra Maciołka**. W trudzie wznoszenia swego kościoła brało udział całe społeczeństwo Dębnej. Ponosili oni również koszty związane z tą inwestycją. Solidaryzowali się z nimi mieszkańcy Trepczy, Sanoka i Niebieszczań. Poparcia finansowego udzielili także rodacy przebywający na emigracji a także Kuria Biskupia w Przemyślu. Dnia 5 czerwca 1985 roku, z okazji wizytacji **ks. bp Tadeusz Błaszkiewicz** odprawił Mszę św. na płycie górnego kościoła. Pogoda dopisywała. Na zakończenie wizytacji biskupiej w Dębnej przybyła cała wieś. 14 lipca 1985 roku o godz. 11.00 **Ks. Biskup Stefan Moskwa** dokonał poświęcenia i wmurowania kamienia węgielnego świątyni pw. „*Miłosierdzia Bożego*”.

Pełną satysfakcję i poczucie spełnienia celu osiągnęli mieszkańcy Dębnej w dniu 7 sierpnia 1988 r. w czasie uroczystości poświęcenia nowej świątyni przez **Ks. Biskupa Ordynariusza Ignacego Tokarczuka**²⁴.

DOBRA SZLACHECKA pw. *Podwyższenia Krzyża Świętego*

W Dobrej znajduje się zespół świątynny złożony z cerkwi bramnej i z dawnej greckokatolickiej cerkwi parafialnej pw. **Podwyższenia Krzyża Świętego**. Cerkiew bramna pochodzi co najmniej z XVII wieku. Jest jedynym tego typu zabytkiem w Polsce, reliktem średniowiecznej tradycji budowania świątyn nad bramami fortyfikacji. Świątynia *Podwyższenia Krzyża*, od 1946 roku kościół rzymskokatolicki, datowana jest na rok 1879, jednak prawdopodobnie jest to obiekt znacznie starszy. W 1944 roku

cerkiew była poważnie uszkodzona – zniszczona została wieżyczka nad nawą. W roku 2002 rozpoczął się kompleksowy remont kościoła: m. in. zrekonstruowano środkową kopułę, odnowiono polichromię kościoła. Prace te finansowane były przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Przemyślu i miejscową wspólnotę.

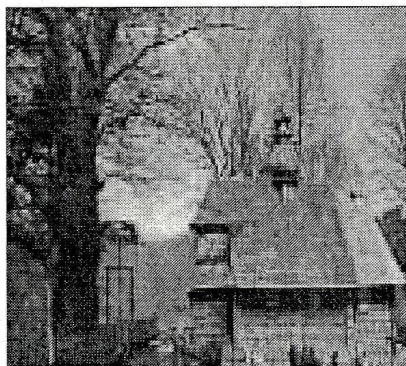
„Polichromię figuralną na ścianach i stropie namalowali w latach 1899-1904 Antoni i Michał Bogdańscy (przy udziale Mikołaja Demkowicza). W tym samym czasie i za sprawą tych samych artystów powstał piękny, zachowany w całości ikonostas, utrzymany w duchu klasycystycznym. Na antepediach sceny Wyjścia z Sodomy, Wygnania z Raju, Zabójstwa Abła i Daniela z Lwami. Nad wrotami carskimi piękny Mandylion. We wrotach diakońskich tonda z aniołami.

W prezbiterium znajduje się ołtarz z baldachimem. Na jego antepedium wyobrażenie Ofiary Abrahama – anioł powstrzymuje patriarchę przed złożeniem ofiary z Izaaka. Przed ikoną namiestną św. Mikołaja feretron z rzadkim przedstawieniem tego świętego (...). Mikołaj stojący w promieniach światła symbolizującego łaskę Bożą, otrzymuje omoforion od Matki Bożej i księgę od Chrystusa, unoszących się w obłokach. Scena jest przedstawiona na tle pejzażu morskiego ze statkiem, który nawija się do innego wydarzenia z życia świętego: cudownego uciszenia burzy⁷⁵.

ŁODZINA

pw. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny

Drewniana cerkiew w Łodzinie pw. *Narodzenia Najświętszej Maryi Panny* została zbudowana w 1743 roku. Posiada konstrukcję zrębową, jest

oszalowana gontem; częściowo na podmurówce z dzikiego kamienia. Trójdzielna, o kwadratowych członach. Prezbiterium zamknięte trójbocznie, nawa szersza i wyższa, od zachodu niewielki babiniec, nad nim niska wieża. Wewnątrz stropy płaskie. Okna zamknięte lukiem odcinkowym. Zewnątrz dołem fartuch z desek. Dachy dwuspadowe pobite gontem, nad nawą i wieżą o jednej kalenicy; nad prezbiterium niższy; wielopołaciowy. Nad nawą wieżyczka na sygnaturkę, cebulasta, z pełną latarnią, zwieńczona krzyżem; nad prezbiterium pseudolatarnia, obie obite gontem. Wieża węższa od babinca, wydzielona szerokim daszkiem okapowym, pobitym gontem. Trójserowy ikonostas z ikonami o charakterze ludowym pochodzi prawdopodobnie z 1875 roku. Cerkiew remontowana była w latach 1875, 1900 i 1977.

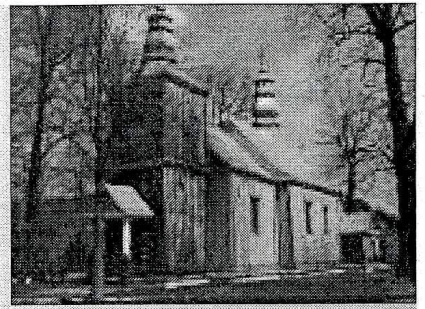
„W rzędzie ikon namiestnych pierwsza z prawej przedstawia Narodzenie Bogurodzicy. Na antepediach św. Piotr (otrzymujący klucze od Chrystusa) i Paweł, Chrystus w Świątyni, św. Anna i Zachariasz. Na tondach we wrotach diakońskich prorocy Abdiasz i Melchizedech. Ponadto znajdują się tu ikony z połowy XIX w., również o charakterze ludowym, pochodzące z cerkwi w Mrzygłodzie. Na zachodniej ścianie nawy Chrystus Nauczający i Matka Boża z Dzieciątkiem w typie Hodegetrii, zaś w babinicu Narodziny NPM i krucyfiks⁷⁶. Obok cerkwi rośnie stary, potężny dąb nadwreżony latami życia i rażony ciosami piorunów.

SIEMUSZOWA

pw. Chrztu Pańskiego

Świątynia w Siemuszowej to drewniana filialna cerkiew greckokatolicka pw. *Przemienienia Pańskiego*, zbudowana w roku 1840. Obecny tytuł tej świątyni – *Chrtu Pańskiego*. Cerkiew prezentuje typ budownictwa ludowego w duchu klasycystycznym z wyraźnymi nawiązaniem do tradycyjnego nurtu architektury sakralnej okresu józefińskiego. „Wewnątrz stropy płaskie. Ściany pokrywa barwna polichromia o motywach figuralnych, architektonicznych i kwiatowych (na stropie babinca czterej ewangelistów). Chór wsparty na drewnianych słupach.

Między prezbiterium a nawą trój-

strefowy ikonostas z drugiej połowy XIX w., kilka lat temu gruntownie odnowiony. W rzędzie ikon namiestnych ikony św. Mikołaja, Matki Bożej z Dzieciątkiem, Chrystusa Nauczającego i św. Michała Archanioła. Na wrotach carskich wizerunki ewangelistów. Za ikonostasem ołtarz główny z baldachimem; piękne tabernakulum z wizerunkiem Chrystusa. W prezbiterium znajduje się także interesujący obraz z XIX w. w rokokowych ramach, przedstawiający Grzech Pierworodny i Chrystusa na Krzyżu: rajske Drzewo Wiadomości Dobrego i Złego przeistacza się w krzyż. W babinicu godne uwagi stare ławki⁷⁷.

TYRAWASOLNA

pw. Świętych Piotra i Pawła

Dawna cerkiew greckokatolicka pw. *Św. Jana Chrzciciela*, od 1946 roku, po wysiedleniu ludności ukraińskiej, kościół filialny parafii mrzygłodzkiej. Nazwa miejscowości „pochodzi

od słonych źródeł, które zasypano po 1772 r.” – czytamy w przewodniku⁸. Pierwotna cerkiew w tym miejscu wzmiankowana była w 1679 roku. Obecna świątynia została wzniesiona w 1837 roku, z fundacji ówczesnego proboszcza tyrawskiego **Jereja Mejnicksiego**. Poświęcił ją **bp przemyski Jan Śnigurski**. Od roku 1936 wioska należała do administracji lemko-wszczyzny.

Cerkiew prezentuje typ budownictwa ludowego w duchu klasycystycz-

nym z wyraźnymi cechami latynizacji. Wewnątrz kompletny ikonostas. Od 1998 roku świątynia jest remontowana.

„Wyposażenie wnętrza, współczesne cerkwi, należy do najpiękniejszych na Pogórze. Uwagę zwraca przede wszystkim przystrojony ukraińskimi rękami wspinały trójstrefowy ikonostas, dzieło Józefa Bogdańskiego. Ikony namiestne w tondach, ujętych w wieńce laurowe i zwieńczonych koronami: Matka Boża z Dzieciątkiem w typie zbliżonym do Hodegetrii i Chrystus Nauczający. Carskie wrota z płaskorzeźbą śpiącego Jessego oraz czterema medalionami z postaciami proroków i ewangelistów; w zwieńczeniu kartusz z Matką Bożą Karmiącą i symbolami papieżstwa. Na wrotach diakońskich w tondach Abdiasz i Mojżesz z charakterystycznymi nakryciami głowy żydowskich kapłanów. Sfera prazdników ma nietypowy kształt trójkąta o ścietym wierzchołku. Pośrodku rzędu Deesis w niszy Chrystus Pantokrator, po bokach niszy Matką Bożą i św. Jan Chrzciciel. W zwieńczeniu ikonostasu tonda z parami królów i proroków, wyraźnie odbiegające stylem od reszty malowideł (wykonano je w 1927 r.).

W nawie dwa ołtarze boczne stanowiące całość z ikonostasem. W polu głównym lewego ikona św. Piotra i Pawła, na zasuwie św. Mikołaj. W prawym św. Jan Chrzciciel, w antepedium scena jego ścienia. Ikony te pełnią funkcję bocznych ikon namiestnych. Ambona z baldachimem; na jej zaplecku Chrystus Pantokrator.

Pośrodku prezbiterium ołtarz główny z czterema kolumnami wspierającymi baldachim. Na jego antepediach malowidła z II poł. XIX w.: od frontu Trójca Starotestamentowa i Ofiara Abrahama, z boków Zwiastowanie Joachimowi i Upadek pod Krzyżem. Na wschodniej ścianie barokowy ołtarz z II poł. XVII w., wykonany zapewne przez snycerzy krośnieńskich, z Pasją w polu głównym.

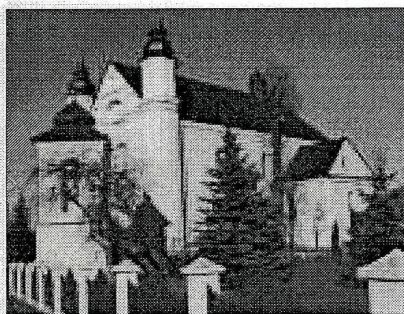
W przedsionku ława kolatorska z wyobrażeniami św. Franciszka i św. Pawła Pustelnika⁹⁹.

Od 11 sierpnia 2001 roku posługę proboszcza parafii pełni ks. mgr **Marrek Grzebień**. Obowiązki wikariusza od 26 sierpnia 2006 roku spełnia ks. mgr **Robert Płachta**. Ks. abp **Józef Michalik** odwiedził tę wspólnotę

w dniach 12 i 13 kwietnia 2008 roku.

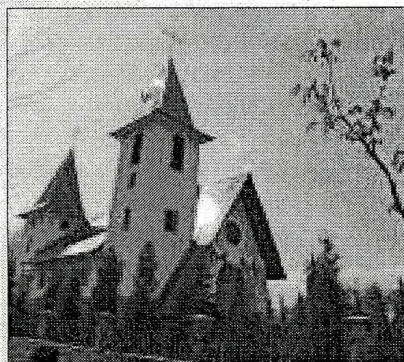
NOWOTANIEC pw. Św. Mikołaja Biskupa

W źródłach historycznych XV wieku miejscowość ta nazywana jest

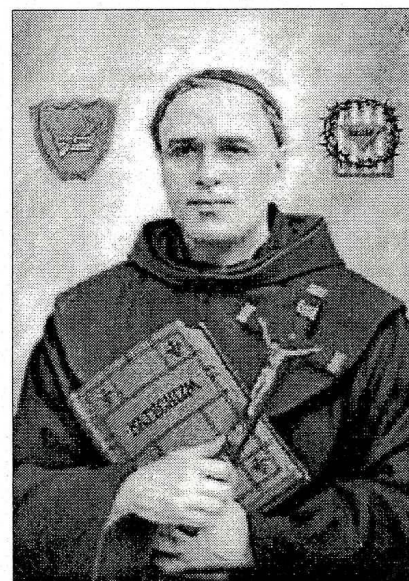
m. in. jako „Labentacz”, „Lobentacz”, „Brzozowo”, „Nowothaniesz”. Pierwszymi mieszkańcami Nowotańca byli osadnicy niemieccy. Już pod koniec XV wieku miejscowość uległa polonizacji. Jan Bal ze Zboisk uzyskał 25 lutego 1444 roku od króla Władysława III prawa miejskie dla Nowotańca. Parafia erygowana przed 1424 rokiem. Istniejący wówczas kościół został zburzony przed 1462 rokiem, a w jego miejsce wybudowano nową świątynię. W XVI wieku właściciel Nowotańca **Hieronim Stano** chciał zamienić kościół na zbór protestancki, za co **bp przemyski Jan Dziaduski** obłożył go klątwą. Po śmierci Hieronima Stano, świątynia wróciła do katolików w 1613 roku. Podczas pożaru w 1720 roku, kościół został zniszczony. Obecny kościół wybudowano jako murowany. Konsekwował go w 1745 roku **bp Wacław Hieronim Sierakowski**.

Do parafii należy także kościół pw. **Św. Michała Archaniola w Woli Sękowej**. Projekt tego kościoła opracowała inż. arch. **Janina Czaja**, a kon-

strukcję inż. **Stanisław Janowski**. Budowę rozpoczęto 11 listopada 1989 roku i kontynuowano w latach 1991–1993. Kościół poświęcił ks. abp **Józef Michalik** w roku 1993.

Z parafii pochodzi **błogosławiony ojciec Anastazy Jakub Pankiewicz, bernardyn**. Urodził się 9 lipca 1882 roku w Nagórze, w wiosce, która należy do tutejszej parafii. „Anastazy”, to jego imię zakonne. Na kapłana został wyświęcony w roku 1906. Pracował na wielu placówkach bernardyńskich i pełnił wiele odpowiedzialnych funkcji. Był m. in. mistrzem nowicjatu, a podczas I wojny światowej był także kapelanem wojskowym w randze kapitana dla polskich żołnierzy oraz węgierskiej Polonii. Czytamy w „Rykerzu Niepokalanej”: „W 1940 r. hitlerowcy zajęli budynki klasztorne, a kościół zamienili na stajnie i garaże. O. Pankiewicz zamieszkał na pobliskim cmen-

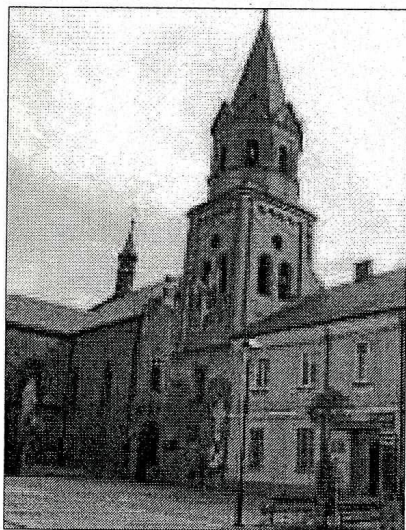
tarzu, w domku grabarza. Odprawiał Msze święte dla wiernych w kaplicy cmentarnej i czuwał z oddali nad kościołem. 1 kwietnia 1940 r. został aresztowany i po siedemnastu dniach zwolniony. 6 października 1941 r. został aresztowany po raz drugi. Deportowano go do obozu w Dachau, gdzie otrzymał numer 28 176. 20 maja 1942 r. wywieziono go w transporcie inwalidów do Hartheim. O. Pankiewicz chciał pomóc ostatniemu skazańcowi przy wsiadaniu do ciężarówki i wyciągnął do niego ręce. Wówczas esesmani zatrzasnęli drzwi, obcinając mu obie dłonie. Gwałtowny upływ krwi mógł spowodować jego śmierć w drodze. Jeżeli dojechał żywy do Hartheim, to zginął zatruty śmiertelnym gazem¹⁰⁰.

Proboszczem parafii od 1995 roku jest ks. mgr **Marian Martowicz**, a obowiązki wikariusza pełni ks. mgr **Tomasz Walczak**. Ks. abp **Józef Michalik** odwiedził tamtejszą wspólnotę w dniu 17 kwietnia 2008 roku.

SANOK

pw. Podwyższenia Krzyża
Świętego

Kościół i klasztor Ojców Franciszkanów został ufundowany przez księcia Władysława Opolczyka, który w 1377 roku przekazał świątynię franciszkanom sprowadzonym ze Lwowa. W 1384 roku przeniesiono klasztor i kościół w obręb murów obronnych, gdzie wybudowano drewniany kościół i klasztor. Podczas pożaru w 1604 r. świątynia została zniszczona. Istniejący obecnie kościół murowany zbudowany został na początku XVII wieku. Przez pewien czas, w latach 1782 – 1886 służył on całej parafii, gdyż świątynia farna spłonęła. Dekretem z dnia 18 czerwca 1969 roku została erygowana parafia. Nowy ośrodek duszpasterski został wydzielony z parafii Sanok – Fara. W kościele od roku 1596 cześć odbiera obraz Matki Bożej Pocieszenia, stąd **ks. abp Józef Micha-**

lik w dniu 19 marca 2005 roku, ustanowił Sanktuarium Matki Bożej Pocieszenia Pani Ziemi Sanockiej.

W tutejszym kościele został ochrzczony **św. Zygmunt Gorazdowski** (1845 – 1920), kapłan archidiecezji lwowskiej, „ojciec ubogich”, „ksiądz dziadów”, jak o nim mawiano. Jan Paweł II nazwał go mianem „prawdziwej perły duchowieństwa”. Tu znajduje się także kaplica jego imienia.

Obowiązki proboszcza od 2000 roku pełni o. Stanisław Glista wraz z siedmioma ojcami i trzema braćmi zakonnymi. **Ksiądz arcybiskup Józef Michalik** odwiedził tę parafię w dniu 27 kwietnia 2008 roku, uczestnicząc we wszystkich Mszach świętych (poza godz. 19:00). Udzielił też sakramentu

bierzmowania, jak czynił to w każdej parafii, a także głosił słowo Boże. Spotkał się także z grupami istniejącymi przy parafii.

SANOK

pw. Chrystusa Króla

Parafia erygowana została w 1981 roku. Jej terytorium wyłączono z para-

fii Sanok-Fara i z parafii Ojców Franciszkanów. Do czasu wybudowania kościoła parafia korzystała z tymczasowych obiektów, z których pierwszy powstał w 1980 roku. Projekt kościoła opracował mgr inż. arch. Stanisław Wantuch z Rzeszowa oraz konstruktor **mgr inż. Stanisław Janowski** z Sanoka. Kościół jest dwupoziomowy. Z kościołem złączony jest budynek mieszkalno-administracyjny. Budowę kościoła rozpoczęto 20 sierpnia 1983 roku. Świątynia została poświęcona 25 listopada 1990 roku przez ordynariusza przemyskiego bpa Ignacego Tokarczuka¹¹. 20 Listopada 2004 r. odbyła się uroczystość konsekracji tej świątyni, której dokonał **ks. abp Józef Michalik**, Metropolita Przemyski.

Nasz Arcypasterz, Metropolita Przemyski, odwiedził tę parafię w dniu **1 czerwca 2008 roku**. Proboszczem tej dużej wspólnoty jest **ks. prałat Feliks Kwaśny**, który pełni jednocześnie obowiązki archiprezbitera sanockiego. Współpracownikami są **księża: Stanisław Węglarz, Krzysztof Hassinger, Krzysztof Filipek, Leszek Czerwonka**.

SANOK - DĄBRÓWKA

pw. Narodzenia Najświętszej
Maryi Panny

Miejscowość Dąbrówka znana już była w XIV wieku. W XV wieku miała prawo ruskie. Zamieszkiwali ją wierni obu obrządków. W 1962 roku wieś

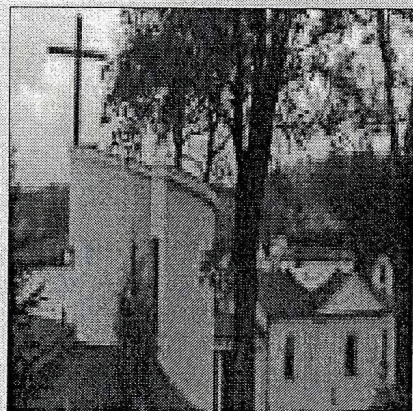
została włączona do miasta Sanoka. Parafia erygowana została 1 września 1966 roku., dekretem **bpa I. Tokarczuka**. Wydzielono ją z parafii Sanok-Fara.

Prace prowadzono w oparciu o pozwolenie na remont i rozbudowę małej cerkiewki wybudowanej w 1867 roku, pw. **Św. Dymitra**. Projekt opracował **mgr inż. arch. Roman Orlewski** z Rzeszowa. Budowę rozpoczęto 7 września 1978 roku. Poświęcenia świątyni dokonał **biskup Stanisław Jakiel** dnia 4 września 1982 roku. Uroczystość konsekracji odbyła się 2 września 1990 roku, a dokonał jej **ks. bp Ignacy Tokarczuk**¹².

Na stronie internetowej parafii znajduje się szerszy rys historyczny miejscowej wspólnoty. Warto go przytoczyć za jego autorką, p. **Elżbietą Kocylowską**:

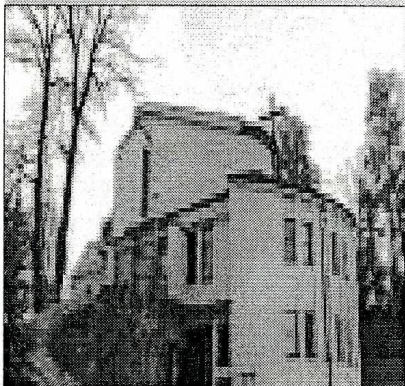
Dzieje parafii Sanok - Dąbrówka nie są długie, lecz wiele w nich wydarzeń ważnych dla żyjących tu ludzi. Zanim powstała w dzielnicy Sanok - Dąbrówka odrębna parafia, obszar ten stanowił część parafii farniej w Sanoku. Decyzja Ks. Biskupa Ignacego Tokarczuka o utworzeniu „samodzielnego ośrodka duszpasterskiego” z dniem 1 września 1966 roku wynikała z wielu przesłanek: powiększenie liczby mieszkańców dzielnicy, odległość 3-5 km do kościoła parafialnego, możliwość użytkowania budynku cerkwi greckokatolickiej oraz potrzeba dowartościowania ludności podmiejskiej. Pierwszym proboszczem w nowo powstałej wspólnocie parafialnej został **ks. Władysław Stanek**.

Początki istnienia parafii były bardzo trudne, także dlatego, że władze nie uznawały decyzji o utworzeniu tej jednostki administracyjnej w Kościele na tym terenie. Pierwszy proboszcz miał nieustanne kłopoty w administrowaniu i działalności duszpasterskiej

w parafii. Pracę należało zacząć od naprawy dachu i stropu cerkwi oraz wykonania zadaszenia pomiędzy kościołem a dzwonnica. Po kilku miesiącach regularnie sprawowane były dwie Msze św. w niedzielę. Już w grudniu 1966 roku została przeprowadzona pierwsza wizytacja kanoniczna parafii przez Ks. Biskupa I. Tokarczuka. Pierwszą manifestacją wiary i postawy religijnej była uroczystość związana z nawiedzeniem symboli MB Jasnogórskiej w lipcu 1970 roku. Poprzedziła je pierwsza tzw. mała peregrynacja Obrazu MB Jasnogórskiej w domach parafian.

Ważna decyzja dotycząca parafii zapadła w 1971 roku, gdy ówczesny biskup przemyski ustanowił uroczystość odpustową na dzień 8 września - Uroczystość Narodzenia NMP. Funk-

cjonowanie parafii natrafiało na wiele przeszkód stawianych przez ówczesne władze. Z wielkim trudem uzyskano zgodę na elektryfikację świątyni czy dobudowę niewielkiej zakrystii. Różnorodnie szykany dotyczyły kapłana oraz wiernych zaangażowanych w zainstalowanie prowizorycznej salki katechetycznej czy budowę bezpiecznego przejścia przez tory kolejowe. W trudnych latach nie wszyscy mieszkańcy wykazywali się postawą godną chrześcijanina.

Po dziesięciu latach pracy duszpasterskiej ks. Władysław Stanek odszedł na inną placówkę a obowiązki proboszcza w Sanoku - Dąbrówce podjął ks. Antoni Szypuła. Nowy administrator natychmiast rozpoczął starania o uzyskanie pozwolenia na budowę świątyni, gdyż istniejąca nie spełniała dobrze swojej funkcji z racji wielkości. Zabiegi te trwały kilka lat z powodu zdecydowanej odmowy ze strony władz miejskich i wojewódzkich. Jednak w tym czasie zapadły ważne decyzje władz kościelnych do-

tyczące parafii.

W 1978 roku na mocy dekretu biskupa obszar parafii Sanok - Dąbrówka został powiększony o miejscowości Sanoczek, Czerteż, Zabłotce. W związku z tym w parafii posługę zaczął pełnić drugi kapłan. Mieszkańcy przyłączonych do parafii miejscowości wnieśli swój potencjał duchowy oraz materialny w postaci dwóch świątyń filialnych.

W kolejnych latach w Czerteżu został wybudowany nowy kościół. Ważny dla wspólnoty parafialnej był dzień 7 września 1980 roku, kiedy ks. biskup Ignacy Tokarczuk wmurował akt erekcyjny i kamień węgielny nowo budowanego kościoła. Po dwóch latach, w 1982 roku, świątynia została poświęcona. Budowa kościoła odbywała się w czasach wielkich trudności związanych z zaopatrzeniem w materiały budowlane i wykończeniowe. Równoległe do prac budowlanych przy wznoszeniu naszej świątyni został przeprowadzony kapitalny remont kaplicy cmentarnej wzniesionej w drugiej połowie XIX wieku. Dzięki darowiznom wiernych powiększył się także obszar przykościelny. Swoistym ukończeniem etapu budowy kościoła parafialnego było Nawiedzenie Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej 10 - 12 września 1983 r.

Coraz bardziej konsolidująca się wspólnota parafialna podjęła dalsze dzieła starając się o wyposażenie wnętrza: zakupiono i zainstalowano organy, nowy wystrój prezbiterium, wybudowano obok kościoła Grotę MB z Lourdes i dzwonnica, na której umieszczono trzy dzwony.

Zwiększające się potrzeby parafii sprawiły, że został zbudowany obszerny budynek parafialny. W uroczystość odpustu parafialnego 1990 roku w ołtarzu umieszczono relikwie świętych biskupów i męczenników: Wojciecha i Stanisława. Nowy kościół był miejscem stacyjnym Kongresu Eucharystycznego archidiecezji sanockiej w 1988 roku. Jubileusz 25 - lecia istnienia parafii został upamiętniony okolicznościową tablicą umieszczoną w świątyni oraz publikacją kroniki parafialnej, której autorem był ks. proboszcz Antoni Szypuła.

W historii wspólnoty parafialnej miały miejsce wydarzenia, których celem było rozbudzenie wiary i kształtowanie prawdziwej postawy religijnej.

Służyła temu między innymi mała peregrynacja figury MB Fatimskiej w latach 1997 - 1999, celebrowanie Wielkiego Jubileuszu 2000 Lat Chrześcijaństwa, peregrynacja Matki Bożej w Znakku Ikony Jasnogórskiej 30 - 31 lipca 2003 roku. Manifestacją okazała się także obecność parafian przy trumnie **śp. ks. prałata Antoniego Szypuły w 2003 roku.**

Ostatnie lata w dziejach parafii Sanok - Dąbrówka charakteryzują się zarówno działaniami rozbudzającymi duchowość wspólnoty jak i pracami modernizacyjnymi i upiększającymi materialny stan posiadania parafii. Pracami tymi kieruje od 2002 roku nowy proboszcz, ks. Michał Błaszkiwicz. W tym okresie dokonano gruntownej modernizacji budynku parafialnego, przystosowano tzw. dolny kościół do funkcji formacyjnych. Najbardziej widoczne zmiany nastąpiły w pomieszczeniach sakralnych (instalacja ogrzewania) i w zakrystii. Jubileusz 40 - lecia parafii, do którego przygotowywano się od kilku miesięcy był także okazją do prac porządkowych wokół świątyni oraz na cmentarzu parafialnym.

Mówiąc o tych wszystkich materialnych przejawach aktywności i ofiarności parafian, nie można przecenić duchowego wymiaru funkcjonowania wspólnoty parafialnej. W ciągu minionych 40 lat, świątynia parafialna była miejscem sprawowania sakramentów, miejscem posługi duchowej dla wielu wiernych. Celowe więc okazało się umieszczenie w świątyni jubileuszowych haseł odzwierciedlających atmosferę uroczystości: „Ciebie Boga wysławiamy” oraz „Miejsce to wybrał Pan”.

Materialnym, trwałym śladem jubileuszu są witraże ufundowane przez parafian oraz Obraz MB Nieustającej Pomocy. Witraże ilustrują biblijne sceny z życia Maryi oraz objawienie MB w Fatimie a także postacie polskich świętych i błogosławionych. W duchu wdzięczności za jubileusz 40 - lecia istnienia parafii modlitwą objęto całą wspólnotę wiernych Sanoka - Dąbrówki, Czerteża, Sanoczka i Zabłotiec a także wszystkich zmarłych, którzy w przeszłości modlili się na tym wzgórzu „które wybrał Pan”.

W kolejne lata swojej historii parafia Sanok - Dąbrówka wkracza pod duchowym przewodnictwem pracujących dziś tutaj kapłanów: **proboszcza**

ks. Michała Błaszkwicza oraz ks. Stanisława Prucnala i ks. Ireneusza Karpińskiego.

Ksiądz arcybiskup Józef Michalik odwiedził tę wspólnotę (Dąbrówka, Czerteż i Sanoczek) dnia 1 i 2 czerwca 2008 roku.

Kościół dojazdowe:

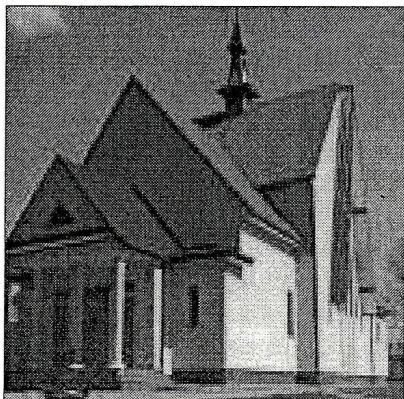
CZERTEŻ

pw. Św. Antoniego z Padwy

Wierni tej miejscowości zanim staniem ks. prałata Antoniego Szypuły został wybudowany obecny kościół, korzystali z cerkwi greckokatolickiej sięgającej swymi początkami 1742 roku. Została ona konsekrowana w roku 1778, a odnowiona w 1921, 1967 i 1998 roku¹³. Była pod wezwaniem *Przemienienia Pańskiego*. Obecnie stanowi cenny zabytek architektury drewnianej I klasy.

Od jesieni 1945 roku do kwietnia 1946 roku były tu odprawiane nabożeństwa w obrządku rzymskokatolickim i greckokatolickim. Od kwietnia 1946 roku celebrowali tu wyłącznie kapłani z parafii farniej w Sanoku. Służyła mieszkańcom dwóch wsi: Czerteża i Zabłociec. Od 1 lipca 1978 roku miejscowość ta znalazła się w obrębie parafii Sanok – Dąbrówka. Ze względu na niezbyt sprzyjające otoczenie, świątynia ta nie spełniała odpowiednich warunków do sprawowania świętej liturgii.

Ks. Antoni Szypuła pomyślał o nowej świątyni. Autorem projektu był mgr inż. arch. Ludwik Grzybowski z Leska. Budowę kierował mgr inż. Stanisław Janowski z Sanoka. 21 sierpnia 1994 roku, w niedzielę, ks. abp Ignacy Tokarczuk poświęcił i wmurował kamień węgielny pod nową świątynię. Poświęcenie kościoła odbyło się 11 czerwca 1995 roku. „W niedzielę 10 sierpnia 1997 r. Ks. Arcybiskup Se-

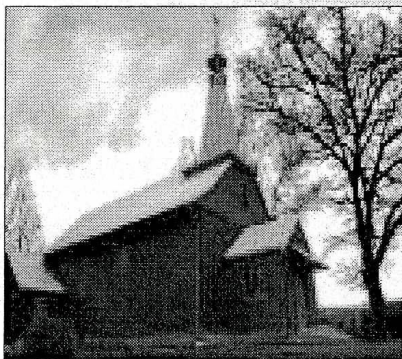

nior Ignacy Tokarczuk dokonał uroczystej konsekracji kościoła w Czerteżu” – zapisał w Kronice ks. prałat Antoni Szypuła¹⁴. Po poświęceniu kościoła w Czerteżu parafia przekazała cerkiew prawowitemu właścicielowi jakim jest Kościół Greckokatolicki.

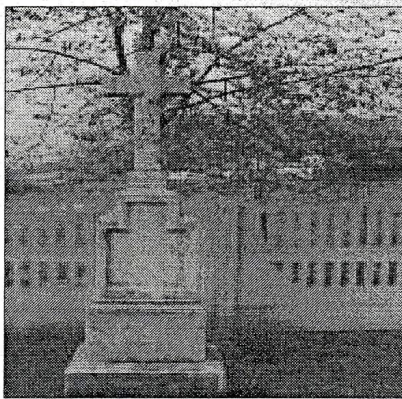
SANOCZEK

pw. Matki Bożej Królowej Polski

Dawniej Sanoczek¹⁵ był zamieszkały przez ludność wyznania greckokatolickiego, którzy mieli tu swoją cerkiew wybudowaną w roku 1963. Była

to świątynia filialna parafii w Prusieku. Ze względu na to, że w Sanoczku znajdowała się większość beneficjum, to w okresie międzywojennym mieszkał tu proboszcz greckokatolicki. Była pod wezwaniem *Narodzenia Bogurodzicy*. W roku 1945 część ludności łemkowskiej wyjechała do Związku Sowieckiego, a w roku 1947 na Ziemię Zachodnie wyjechali pozostali. Na cmentarzu obok kościoła spoczywa kapłan tego obrządku Michał Fał, który poniósł śmierć podczas działań wojennych 1944 roku. Po opuszczeniu tej świątyni przez grekokatolików, cerkiew ta należała do sanockiej fary. Od lipca 1976 roku jest własnością parafii Sanok – Dąbrówka. W latach 1991 – 1994 przeprowadzono w niej gruntowny remont połączonej z częściową przebudową. Nadano też jej

tytuł *Matki Bożej Królowej Polski*. 9 października 1994 roku, ks. bp Stefan Moskwa, dokonał poświęcenia tej świątyni.

SANOK

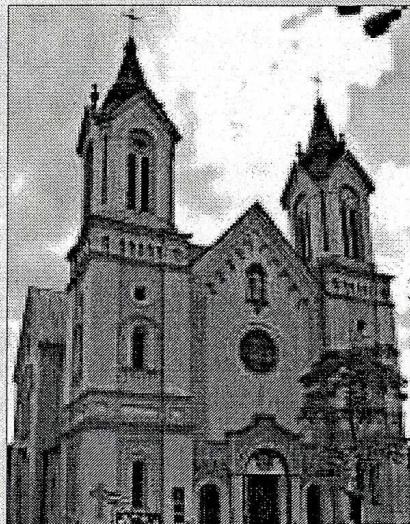
pw. Przemienienia Pańskiego

Rys historyczny parafii *Przemienienia Pańskiego* w Sanoku¹⁶

Według jednej z hipotez kościołem pierwotnym na terenie Sanoka była drewniana świątynia pod wezwaniem Świętego Michała Archanioła, której początki sięgają czasów ruskich. Fundatorem tej świątyni miał być król Kazimierz Wielki. Przypuszcza się, że parafia sanocka została powołana do istnienia „najpóźniej podczas lokacji miasta” (F. Kiryk), co oznacza, że jeszcze przed rokiem 1339, a więc przed powstaniem diecezji przemyskiej w roku 1375. Najstarszą pośrednią wiadomością o parafii jest wzmianka o szkole parafialnej, której rektor wymieniony został w dokumencie wójta sanockiego w roku 1380 (Marcus rector scholae). Pierwsza wzmianka o parafii sanockiej pochodzi z roku 1384.

Kościół pierwotny był za mały, granice miasta się poszerzały, przybywało mieszkańców, więc wybudowano drugi kościół, a jego fundatorem miał być król Władysław Jagiello, który 2.05.1417 roku, w tym kościele zawarł związek małżeński z Elżbietą Pilecką – Granowską.

Wielu wychowanków szkoły parafialnej studiowało na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie, a należeli do nich: Grzegorz z Sanoka, późniejszy arcybiskup lwowski i wybitny humanista XV wieku oraz Jan Grodek z

Sanoka, profesor na Wydziale Prawa i dziewięciokrotny rektor Uniwersyte- tu w latach 1540 – 1552 roku.

Jednym z proboszczów sanockich w tych latach (1536-1543) był **ks. Sebastian z Felsztyna**, znany muzyko- log i kompozytor.

W roku 1723 przy kościele para- fialnym powołano kolegium księży mansjonarzy, ufundowane przez **ks. Franciszka Józefa Goźlińskiego**, gdyż „miasto Sanok było znaczącym w diecezji” (F. Kiryk). Mansjonarze mieli otaczać troską przydzielone im ołtarze, uczyć prawd katechizmowych, codziennie wspólnie odmawiać bre- wiarz, celebrować Msze święte, gło- sić kazania i zachowywać rezydencję. Nieco później, **ks. Franciszek Goźliński**, wybudował murowany, parterowy dom dla mansonarzy, który istnieje do dziś przy Placu Świętego Michała, naprzeciw głównych drzwi kościoła. Dzięki tej fundacji kościół parafialny został podniesiony do godności pre- pozytury – pierwszeństwa w mieście.

Przy kościele istniało **Bractwo Naj- świętszej Maryi Panny**, zatwierdzone przez legata papieskiego Zachariasza w roku 1521. Istniały też: **Bractwo Różańcowe** i **Bractwo Kapłańskie**.

Kościół św. Michała spłonął w roku 1782, a mury jego zostały roze- brane na polecenie starosty austriac- kiego. Ponad sto lat funkcjonowanie parafii było związane z kościołem Oj- ców Franciszkanów.

Z dawnego kościoła parafialnego zachowało się kamienne epitafium starosty sanockiego **Sebastiana Lu- bomirskiego** zmarłego w roku 1558, które znajduje się w obecnym koście- le, na ścianie nawy bocznej. Pozosta- ła także **gotycka chrzcielnica**, która znajduje się w Muzeum Historycznym, w Sanoku.

Według opinii historyków, w opar- ciu o akta powizytacyjne biskupów przemyskich, kościół pod wezwaniem **Świętego Michała Archaniola**, był zbudowany z kamienia ciętego, z bie- giem lat stając się oraz to bardziej oka- załym, a to dzięki przebudowom czy lepszemu uposażeniu. Główny ołtarz był pod wezwaniem św. Michała Ar- chaniola. W roku 1745 w kościele tym było siedem ołtarzy: w tym ołtarz wiel- ki z obrazem tytularnym kościoła, a więc św. Michała Archaniola.

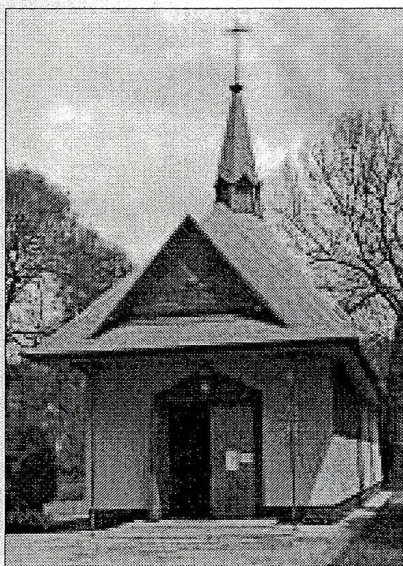
Dopiero w roku 1874, stara- niem ówczesnego proboszcza, **ks. Franciszka Salezego Czaszyńskiego**, przystąpiono do budowy obecnego kościoła. 14 grudnia 1886 roku, Kon- systorz w Przemyślu pozwolił **ks. Cza- szyńskiemu**, aby w dniu 19 grudnia 1886 roku, w IV Niedzielę Adwentu, poświęcił ten kościół. Pierwsza Msza święta w tym kościele Przemienienia Pańskiego, to pasterka 1886 roku.

Po księdzu **Franciszku Sale- zym Czaszyńskim** (1858 – 1898) ko- lejnymi proboszczami byli: **ks. Broni- sław Stasiński** (1899 – 1908), **ks. Władysław Sarna** (1908 – 1909), **ks. Franciszek Matwijkiewicz** (1909 – 1933), **ks. Bartłomiej Krukar** (1933 – 1938) **ks. Antoni Porębski** (1939 – 1967), **ks. Adam Sudoł** (1967 – 1995), **ks. Marian Burczyk** (1995 – 1998) i **ks. Andrzej Skiba** (1998 –).

Do tutejszej parafii należą:

KAPLICA
pw. **Św. Maksymiliana Kolbego**,
rektorat

Kaplica rektoralna¹⁷ jest to daw-

ny budynek gospodarczy będący wła- snością Ojców Franciszkanów. Zago- spodarowany i zaadoptowany na ko- ściół w roku 1985. Czytamy w Kronice: „od 10 III 1985 roku, **Ks. Bp Ignacy Tokarczuk**, po osobistym obejrzeniu budynków zdecydował, by budynek gospodarczy (oborę) remontować pod kątem kaplicy. 27 III 1985 roku **inż. Franciszek Oleszkiewicz** opracował plan remontu budynku, zaakceptowa- nego 29 III 1985 przez **Ks. Biskupa Ignacego Tokarczuka**. Prace rozpoczę- to 3 VI 1985 roku od gruntownej wy- miany dachu. Prace te wzbudziły na- tychmiastową reakcję władz miejskich. Już 11 VI 1985 roku przybyła komisja z Urzędu Miejskiego w Sanoku w skła- dzie: **Stefanik Stefania, Fabiasz Maciej, Borowski Zygmunt**, stwierdzając „swa- wolne prowadzenie prac remonto- wych” i nakazując natychmiastowe wstrzymanie wszelkich prac. Po kon- sultacji z **ks. bp ordynariuszem**, który poradził, by nie bać się nikogo, prace prowadzono bez przerwy.

Wykorzystując obecność **Ks. Bp Tadeusza Błaszczewicza**, który w tym czasie prowadził wizytację kanoniczną w dekanacie Sanok – Zachód, 16 VI 1985 roku odbyło się poświęcenie ka- plicy w warunkach zbliżonych do „sta- jenki betlejemskiej”. Od 16 VI 1985 roku trwało nieustanne wystawienie Naj- świętszego Sakramentu i całodobowe adoracje. Chodziło o to, by zawsze była obecna pewna grupa ludzi goto- wa w razie potrzeby do obrony kapli- cy.

W międzyczasie przychodziły róż- ne pisma i komisje, także z Krosna. Pi- sano odwołania i wyjaśnienia, a prace remontowe trwały bez przerwy. Pe- wien życzliwy człowiek z komisji wo- jewódzkiej z Krosna na pytanie „co dalej?” – po cichu odpowiedział „re- montować, pisać odwołania i kiedyś to się skończy”¹⁸.

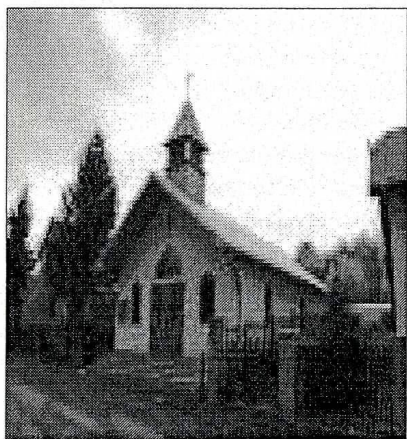
Tak więc powstała kaplica, która ma ściany murowane z cegły, dach pokryty blachą, okna podwójne, dreb- niane, umożliwiające wentylację. In- stalacja elektryczna i odgromowa jest nowa. Kościół otynkowany. Posiada centralne ogrzewanie. W przedsion- ku znajdują się przeszkłone drzwi. Nie ma ozdobnej polichromii, wszystko jest pomalowane w jednym kolorze. Oświetlenie i radiofonizacja w dobrym stanie. W przedsionku kościoła znaj- duje się kamienna tablica poświęcona

pamięci Grzegorza Przemyka z napisem: *Ofiara przemocy i bezprawia*, ufundowana przez młodzież szkolną, w maju 1987.

PŁOWCE

Kaplica pw. Matki Bożej Anielskiej

W roku 1871 została tam wybudowana mała kapliczka, z kamienia łupanego, kryta gontem, którą ufundowali parafianie: **Józef Kobiela**, **Antoni Rygliszyn** i **Antoni Suski**. W roku 1912 kapliczkę odremontowano pokrywając ją blachą. W kaplicy znajduje się niewiadomego pochodzenia obraz **Matki Bożej z Dzieciątkiem**, mylnie nazwanej **Anielską**, który od lat cieszy się wielką czcią u wiernych. W roku 1952 rozebrano dotychczasową kapliczkę, a na jej miejscu wybudowano kaplicę z czerwonej cegły. Wnętrze nad ołtarzem malowidłem ozdobił miejscowy artysta malarz **Bolesław Samecki**. Uroczystego jej poświęcenia dokonał **ks. prałat Antoni Porębski**, ówczesny proboszcz. W latach sześćdziesiątych kaplicę znów rozbudowano i służyła ona jako

punkt katechetyczny dla tamtejszych dzieci. W kaplicy znajduje się kopia Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej jako pamiątka pierwszej peregrynacji Obrazu po domach. Pierwsza Msza święta została tam odprawiona 23.09.1979 roku, przez **ks. prałata Adama Sudoła**, z okazji nawiedzin tamtejszych mieszkańców przez Obraz Matki Bożej. Po objęciu parafii przez **ks. prałata Mariana Burczyka**, już w parę dni po jego nominacji, zdecydował on wraz z mieszkańcami, że 10.09.1995 r., o godzinie 15.00, zostanie odprawiona Msza święta inaugurująca regularne sprawowanie Eucharystii w niedziele i święta. 18.09.1995 roku, na

wiejskim zebraniu, podjęto decyzję rozbudowy istniejącej kaplicy. Został powołany Komitet Rozbudowy Kaplicy. Przewodniczącym został **Józef Wajda**, sołtys, skarbnikiem **Bogumiła Fiałkowska**, a członkami: **Marek Pisanski**, **Józef Kosturski** i **Józef Kramarczyk**, który podjął się funkcji kościelnego. Następnego dnia przystąpiono już do robienia wykopów pod fundamenty nowej kaplicy. Następnie: obcięto ogromne odnogi rosnących tam lip, nieco później je wykarczowano, aby nie zagrażały bezpieczeństwu, zaczęto betonować fundamenty, gromadzić potrzebny materiał, montować dach i pokrywać blachą. Następne prace to wylewka betonowa wewnątrz kaplicy, tynkowanie i 1 listopada 1995 roku odbyła się pierwsza w dziejach wioski procesja na cmentarz płowiecki. Rozbudowa kaplicy ożywiła życie religijne tamtejszych mieszkańców i sąsiadujących Strożan. Rozpoczęły się tradycyjne nabożeństwa, które jednoczyły mieszkańców wioski, budziły ich radość i dumę. Kaplica ma niewielką wieżyczkę, na której umieszczona jest sygnaturka ze starej kaplicy (dzwon ważący 60 kg). Konserwacji poddano Obraz Matki Bożej, której podjął się **Szczepkowski** z Sanoka. Całość kaplicy jest pokryta płytkami, które sprawiają, że wystrój kaplicy jest odświeżony. W prezbiterium na płytkach wygrawerowana jest data: **A.D. 2000**.

W głównym ołtarzu, pochodzącym z pierwszej kaplicy, jest obraz **Matki Bożej z Dzieciątkiem**, podobny do **Matki Bożej Karmiącej** czy **Świętej Bożej Rodzicielki** podkreślający macierzyństwo. Ołtarz jest drewniany, gdzie dwie podtrzymujące kolumnki wspierają jego łukową konstrukcję. Antepedium wykonał artysta stolarz, **Adam Ruchlewicz**, a na jego frontonie namalowane jest płonące serce okolone cierniami, pędzla **Sameckiego**. Na tymże ołtarzu stoi drewniane tabernakulum wykonane przez wspomnianego stolarza.

Ołtarz soborowy wykonany został z drzewa czereśniowego i dębowego. Obok niego, przytwierdzony do boku mensy, widnieje okazały krzyż – dzieło **Adama Ruchlewicza** z Sanoka. Wizerunek Pana Jezusa na krzyżu wyrzeźbił miejscowy artysta, **Zbigniew Samecki**.

Ambonka została zrobiona z drze-

wa czereśniowego i dębowego przez **Jana Bończaka**, stolarza ze Zboisk.

STRÓŻE MAŁE

Kaplica pw. Matki Bożej Bolesnej

W lecie 1997 roku, z inicjatywy **ks. prałata Mariana Burczyka**, ówczesnego proboszcza, zawiązał się Społeczny Komitet Budowy Kaplicy. W październiku 1997 roku, został opracowany projekt budowlany, który zawierał:

a) Projekt zagospodarowania działki budowlanej wykonany przez **Zbigniewa Dąbrowskiego**;

b) Projekt architektoniczno – budowlany kaplicy – projektant **Maciej Farbisz**;

c) Projekt budowlany w części konstrukcyjnej opracował mgr. inż. **Stanisław Janowski**;

d) Nadzór inwestorski nad budową kaplicy pełnił inż. **Jerzy Chomont**;

e) Projekt budowlany przyłącza energetycznego opracowany przez **Jana Gagatko**;

f) Projekt budowlany przyłącza gazowego opracowany przez **Franciszka Kwiatkowskiego**.

10 marca 1998 r., **ks. prałat Marian Burczyk**, zwrócił się do Kurii Metropolitalnej w Przemyślu, z prośbą o zatwierdzenie projektu budowlanego kaplicy w Strożach Małych. Motywował to tym, iż mieszkańcy tej wioski mają do kościoła około 5 km, zorganizowali już Społeczny Komitet Budowy Kaplicy, **Ks. Arcybiskup Józef Michalik** podczas parafialnego odpustu wyraził wstępną zgodę na budowę przyszłej kaplicy, mieszkańcy nabyli działkę, zbierają fundusze, a za sprzedane drzewo z wiejskiego lasu zakupili pustaki.

Kuria Metropolitalna w Przemyślu pismem z dnia 11 marca 1998 r., wyraziła zgodę na budowę kaplicy dojazdowej w Strożach Małych według przedłożonego projektu (L. dz. 459/98). Na działce, której współwłaścicielami było 42 mieszkańców wioski, przystąpiono do zaprojektowania kaplicy, ziemnego przyłącza kabla energetycznego, przyłącza gazowego, przyłącza wodociągowego oraz osadnika ścieków z przełączem. Powierzchnia zabudowy kaplicy wynosi: 175 m. kw., powierzchnia użytkowa – 135 m. kw.,

kaplica o powierzchni 80,80 m. kw., prezbiterium – 26,95 m. kw., zakrystia – 6,19 m. kw., chór 10,23 m. kw., wiatrołap – 5,24 m. kw., klatka schodowa – 6,19 m. kw. Całość prac budowlanych, wykonanie i wyposażenie budynku, opracował w szczegółach **mgr inż. Maciej Farbisz oraz Zbigniew Dąbrowski** i przechowywane w Archiwum Parafialnym. **Poświęcenia kamienia węgielnego dokonał ks. bp Stefan Moskwa, w niedzielę 13.09.1998 r.** Odprawił tam Mszę świętą i wygłosił kazanie. **Ks. prałat Marian Burczyk** ciężko chory, przebywał w szpitalu i nie był na tym poświęceniu. **17.10.1998 roku – zmarł.** Jego następcą został mianowany **ks. dr Andrzej Skiba.** Tuż po poświęceniu kamienia węgielnego, bo 15.09.1998 r., we wspomnienie Matki Boskiej Bolesnej, w Strożach Małych została odprawiona Msza święta *odpustowa*. Od tego czasu w niedzielę i święta zaczęto regularnie sprawować tam Eucharystię.

Kaplica jest pod wezwaniem **Matki Bożej Bolesnej.** Na ścianie w prezbiterium znajduje się średnich rozmiarów obraz ukazujący Matkę Bożą z martwym ciałem Jezusa na kolanach po zdjęciu z krzyża (Pieta). Jest on zawieszony pod ramieniem krzyża, który został wykonany z drzewa modrzewiowego przez stolarza z Olchowic. **Ryszarda Biłasa.** On też wykonał dwa modrzewiowe konfesjonały. Na ścianie prezbiterium umocowane jest pancerne tabernakulum. Wszystkie pozostałe sprzęty wykonał stolarz – artysta, **p. Adam Ruchlewicz,** z Sanoka. Jego dziełem jest ołtarz, pulpit – ambonka, chrzcielnica, świecznik pod paschał. Ławki do siedzenia, gdzie na ostatniej, na oparciu, znajduje się data wykonania: **A.D. 2000.** Jest też pięknie wykonane krzesło – tron dla celebransa, dar jednej z rodzin.

W sierpniu 2002 roku, **Zakład Usług Ślusarskich,** mieszczący się

w Sanoku przy ul. Rymanowskiej 50, reprezentowany przez p. Waldemara Cybulskiego i Mirosława Patałę, wykonał i zamontował elementy ogrodzenia wokół kaplicy. Wynagrodzenie Wykonawcy za wykonanie tegoż ogrodzenia wyniosło 7 tys. 500 złotych.

22 grudnia 2002 r. w 4 NIEDZIELE ADWENTU, Metropolita Przemyski, **KSIĄDZ ARCYBISKUP JÓZEF MICHALIK,** poświęcił tę kaplicę na wieczną rzeczy pamiątkę i kult Jedynego Boga, Matki Bożej Bolesnej i Świętych.

30 kwietnia 2004 roku, forma z Jarosławia, wykonała i wstawiła do kaplicy dwa witraże z napisem: **CZY JEST BOLEŚĆ JAKO BOLEŚĆ MOJA.**

W dniu 18 stycznia 2005 roku, delegacja parafian w składzie: **ks. Andrzej Skiba,** proboszcz oraz **Maria Harajda i Edward Starzak,** zamówili w Przemyślu w firmie Felczyńskich stukilogramowy dzwon. Z taką propozycją wyszli miejscowi parafianie, mieszkańcy tej wioski, którzy na zakup tego dzwonu złożyli znaczną część jego wartości. Dzwon został wykonany na dzień 12 marca 2005 roku. Widnieje na nim napis: „**Rok Eucharystii Dzwon ten ufundowali mieszkańcy wioski Stroże Małe i parafia Przemienienia Pańskiego w Sanoku.**” Cena jego wyniosła 5 tys. złotych. Dzwonnicę wykonali we własnym zakresie tamtejsi mieszkańcy. Dzwon ten poświęcił ks. proboszcz **Andrzej Skiba** w dniu odpustu, we wspomnienie Matki Bożej Bolesnej, 15 września 2006 roku.

Obowiązki proboszcza w tutejszej parafii sprawuje **ks. dr Andrzej Skiba,** a wikariuszami są **księża: mgr Tomasz Grzywna, mgr Paweł Prajsnar, mgr Ireneusz Drewniak, mgr Rafał Śliwa.** W parafii pracuje także **ks. mgr Jacenty Matuszewski** oraz **ks. mgr prałat Adam Sudol,** emerytowany proboszcz.

Obowiązki kaplicy rektoralnej sprawuje **ks. mgr Krzysztof Paczeński,** którego wspiera **ks. dr Konrad Dyrda,** katecheta I LO.

Ks. arcybiskup Józef Michalik, Metropolita Przemyski, odwiedził naszą parafię w dnia 8 i 9 czerwca 2008 roku, za co składamy szczerze podziękowania. Podobne podziękowania składają wszyscy kapłani dekanatu za

nawiedziny poszczególnych parafii.

1 Dane dotyczące poszczególnych parafii pochodzą z „Rocznika 1997 Archidiecezji Przemyskiej. Album”.

2 Z. Muzyk, *Cerkwie. Wschodnia część Beskidu Niskiego,* Wydawnictwo Fundacja, Nowy Sącz 2002, s. 18.

3 Dane w dużej części pochodzą z wydanego przez tamtejszą parafię folderu.

4 A. Szypuła, *Historia nowych kościołów w Diecezji Przemyskiej 1966 – 1993,* Rzeszów 1997, T. I, s. 190.

5 Więcej fachowych informacji można uzyskać sięgając po przewodnik autorstwa Magdaleny i Artura Michniewskich oraz Marty Duda, *Cerkwie drewniane Karpat. Polska i Słowacja,* Oficyna Wydawnicza „Rewasz”, Pruszków 2003, s. 213 n.

6 Przewodnik autorstwa Magdaleny i Artura Michniewskich oraz Marty Duda, dz. cyt., s. 233.

7 Tamże, s. 241.

8 Tamże.

9 Tamże, s. 242.

10 Brak autora, 72 Błogosławiony o. Anastazy Jakub Pankiewicz OFM (1882-1942), 5(624) 2008, s. 154.

11 Por. także: A. Szypuła, dz. cyt., Rzeszów 1998, T. III, s. 245-248.

12 Tamże, s. 249-253.

13 Magdalena i Artur Michniewscy oraz Marta Duda, *Cerkwie drewniane Karpat. Polska i Słowacja,* Oficyna Wydawnicza „Rewasz”, Pruszków 2003, s. 211-213.

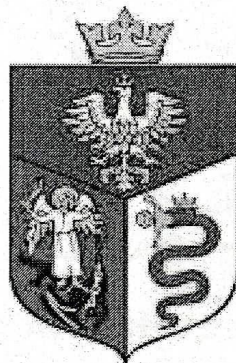
14 A. Szypuła, dz. cyt., Rzeszów 1997, T. I, s. 162.

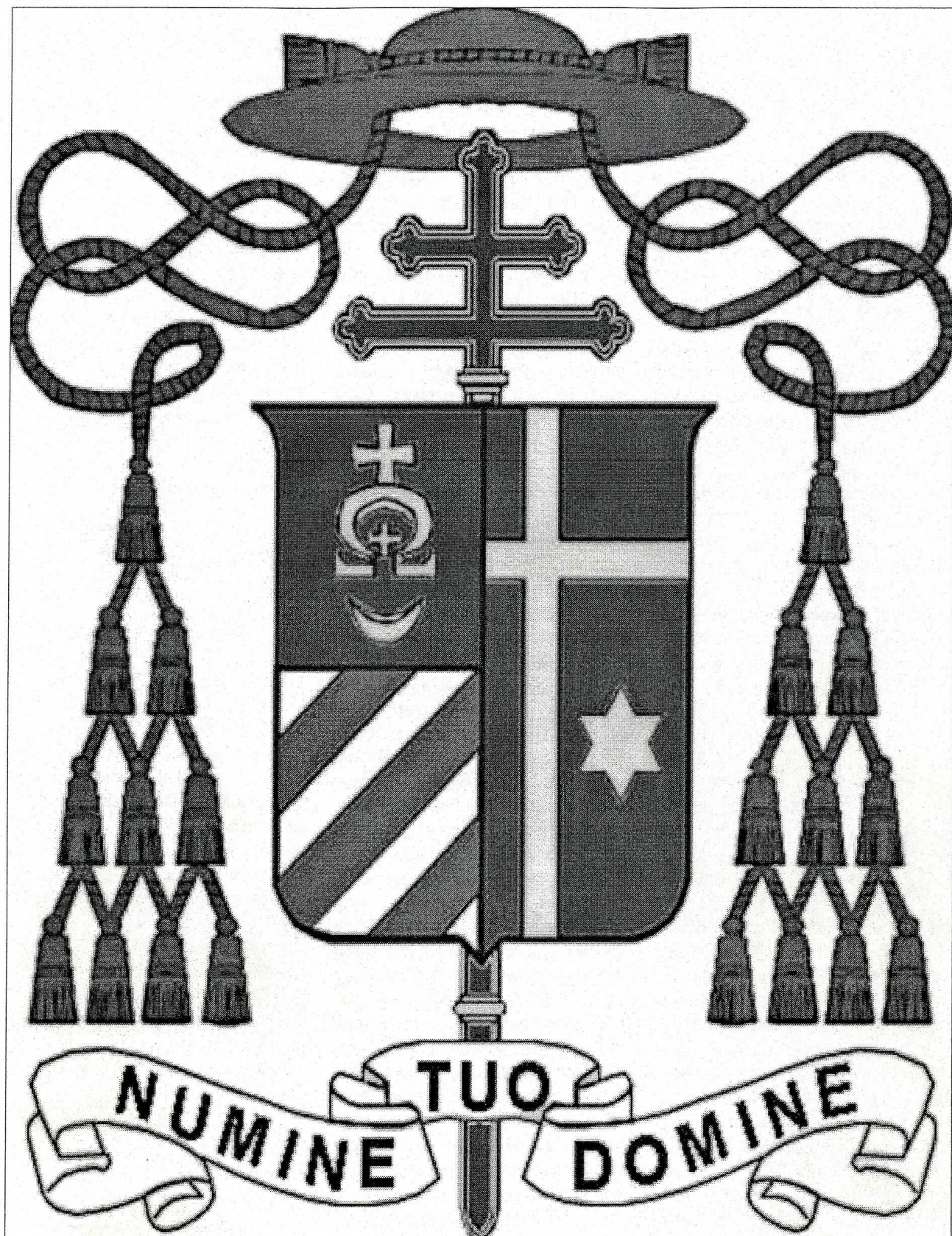
15 M.A. Michniewscy..., dz. cyt., s. 240; A. Szypuła, dz. cyt., T. III, s. 243 n.

16 Bardzo obszerny rys historyczny naszej parafii znajduje się na stronie internetowej: www.fara.sanok.pl oraz opisie inwentarskim.

17 Por.: A. Szypuła, dz. cyt., T. III, s. 254 – 256.

18 Tamże, s. 256.

Góra Przemienienia

Tygodnik parafii Przemienienia Pańskiego w Sanoku

Redaguje zespół: ks. Andrzej Skiba, ks. Tomasz Grzywna.

Korekta: Redakcja.

Redaktor techniczny: Stanisław Rocha, współpraca- Tomasz Sikora

Adres redakcji: ul. Grzegorza 5, 38-500 Sanok.

Wydawca: Parafia Przemienienia Pańskiego w Sanoku Tel: 0 13 463 19 98.

Druk: www.drukpiast.com

Strona www.fara.sanok.pl